

SLOVANSKA KNJIŽNICA
LJUBLJANA

B2873

Osnovna pravila

za

obrtno zadrugo.

— x —

Po prenačenem uradnem nemškem tekstu

izdala in založila

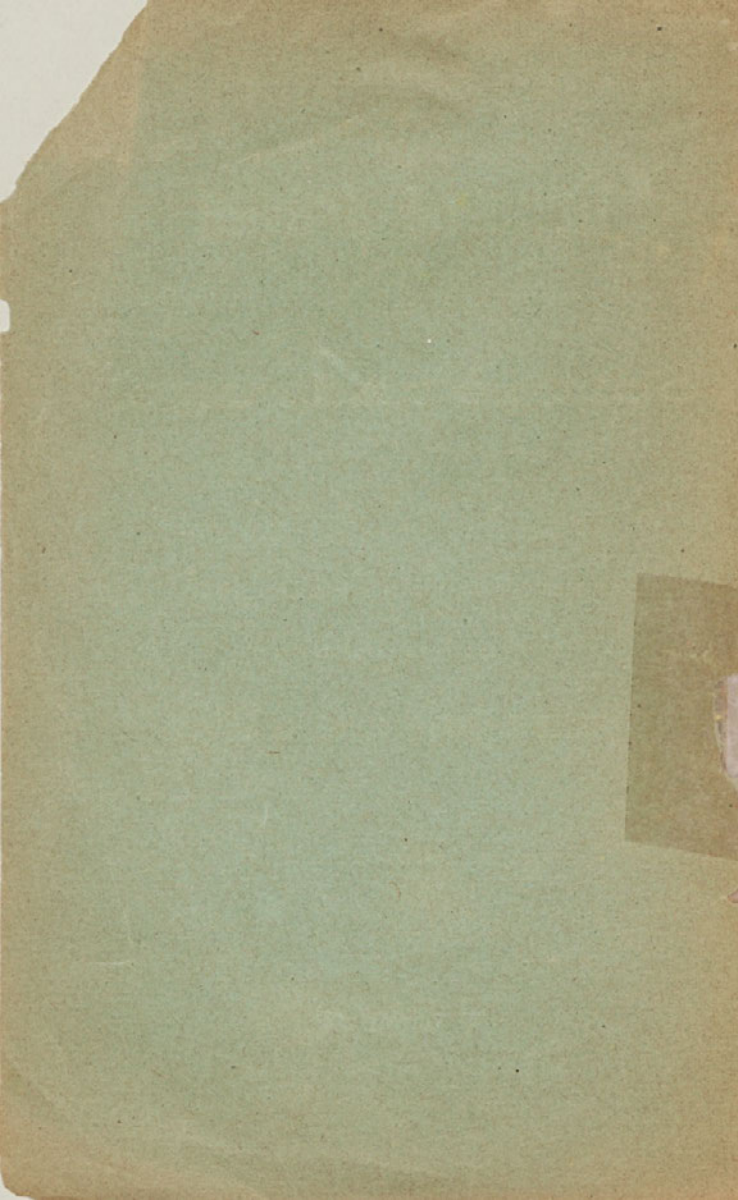
trgovinska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

— ~ ~ ~ ~ ~ —

V Ljubljani.

Natisnila Klein in Kovač.

1886.

Pravila zadruga

v

§. 1.

Namen.

V zmyslu §. 114. zakona z dné 15. marcija 1883., drž. zak. št. 39., s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red, je zadrugi namen: gojiti čut obrtniške skupnosti, hraniti in povzdigovati stanovsko čast med zadružnimi člani in pridruženeci, kakor tudi pospeševati skupne obrtne koristi svojih članov in pridruženecov s tem, da zadruga ustanavlja posojilnice, zalóge surovin, velike blagoprodajalnice, in da uvája skupno zdelovanje s stroji in drugačno zdelovalne načine i. t. d.

Posebno jej je dolžnost:

- a) skrbeti za to, da se ohrani pravilno razmerje med obrtnimi gospodarji in njih pomočniki, zlasti z ozirom na zavezo v delo, in da se ustanové in vzdržávajo zadružna prenočišča in da se uvede red, po katerem je pošiljati delavce takim, ki jih potrebujejo:

b) skrbeti za dobro uredbo vseh stvari, ki se tičejo obrtnih učencev, s tem, da izdaje določila, katera je pa prej oblastvu pológati v potrjenje, o strokovnem in versko-nravnem izobraževanju obrtnih učencev; o učni dóbi pri nerokodelskih obrtih, o preskušnjah obrtnih učencev in o drugih takih stvareh; čuti jej je tudi nad tem, da se izpolnjujejo ta določila in da potrjuje učencem učna spričevala, in da določuje o pogojih, pod katerimi se v obče smejo imeti učenci in o razmeri učencev do števila pomočnikov v obrtu;

c) sestaviti razsodiški odbor v razsojanje prepиров, kateri se med združnimi člani in njih pomočnimi delavci začnó iz delovnega, učnega ali mezdnega razmerja; potem pospeševati razsodiško napravo v razsojanje prepиров med združnimi člani. Tudi več zadrug se sme zjediniti v to, da si postavijo združno razsodišče;

d) ustanávljati ali pospeševati obrtna strokovna učilišča (strokovne učilnice, učne delavnice i. t. d.) ter jih nadzorovati;

e) skrbeti za obolele pomočnike s tem, da zadruga ustanovi bolniško blagajnico, ali da pristopi k že obstoječi bolniški blagajnici;

f) skrbeti za obolele obrtne učence, kadar bi učni gospodar ne bil po §. 100, odstavek 4. obrt. reda, po zakonu dolžan za nje skrbeti.

Razen v tem paragrafu uravnanih slučajev se mora ona postavna dolžnost s tem izpolniti, da se za obolele obrtne učence ustanovi poseben zaklad, kateri se vzdržuje samo iz doneskov združnih članov (obrnih gospodarjev), o čemer sklepa združni zbor (§. 15. črka h);

g) vsako leto poročati o vseh takih dogodkih v zadrugi, ki so imenitni za sestavljanje obrtne statistike.

Razven rednih poročil, predpisanih pod g), mora zadruga oblastvom kakor tudi trgovinski in obrtniški zbornici svojega okraja na zahtevanje dajati pojasnila ter izrekati svoje mnenje o razmerah, ki se tičejo njih namena. Smejo se v tem oziru tudi same ob sebi obračati do javnih organov v pospeševanje svojih namenov.

§. 2.

Obseg zadruga.

Zadruga, za katero veljajo ta pravila, obseza tiste osebe, katere v občini (v občinah; v sodnem okraji; v političnem okraji) samostojno zvršujejo obrt (obrti) kot člane (§. 3) in njih pomočnike in učence kot pripadnike (pridruženec) (§. 9.). Zadruga ima svoj sedež v

§. 3.

Člani zadruga.

Kdor v okraji te zadruga jeden ali več v §. 2. imenovanih obrtov samostojno zvršuje, postane že z nastopom svojega obrta član zadruga ter mora izpolnjevati s tem združene dolžnosti.

Stanje k zadrugi pripadajočih obrtov in vsako premembo v tem stanju naznanja zadrugi pristojno (§. 23.) obrtno oblastvo.

§. 4.

Potrebščine zadruga.

Za stroške zadruga potrebni novi — izimšči doneske za bolniško blagajnico (§. 121. obrt. reda.) — kolikor ti stroški niso pokriti z obrestmi zadružnega

imenja, porazdeljujejo se na zadružne člane (§. 3.) in smejo se po upravnem poti izterjevati. O visokosti doklad se vsako leto za prihodnje leto sklepa pri onem zadružnem zboru, pri katerem se odobri letni proračun.

Pri tem se lahko kot merilo za doklado vzame visokost rednega pridobninskega davka, katerega na leto vsak posamičen zadružni član plačuje od svojega (svojih) obrta (obrtov), katerega (katerih) izvrševanje mu daje podstavo za zadružno članovstvo.

Doklado, kakor jo je določil zadružni zbor po górenjem merilu, porazdeljuje zadružno starejšinstvo na posamične člane in jo pobira.

Nobeden zadružni član ali pridruženec se ne more siliti, da bi se zoper svojo voljo udeležil v odstavku 1. §. 1. imenovanih, in drugih enakih obrtnih podjetij na skupni račun, in da bi se udeležil postavljanja ali v zakup jemanja obrtnih naprav, namenjenih v skupno porabo, razven v slučajih, kadar se take skupne naprave iz javnih ozirov ustanové ali ukažejo. Tudi se ne smejo nobena obrtna podjetja ali obrtne naprave, katerih se ne udeležujejo vsi člani, iz zadružnega premoženja vzdrževati, niti se ne smejo doneski zanje plačevati.

Vsako leto se mora o dohodkih in stroških in o stanju zadružnega imenja predložiti obrtnemu oblastvu konečni, s pravorednimi pomagali opravljeni račun, katerega morajo podpisati načelnik in dva odbornika.

Vsak član, ki na novo stopi v zadrugo, mora plačati . . . gld. sprejemnine, katera se sme po dovoljenji zadružnega načelnika plačevati tudi v obrokih.

Sprejemnina se nikdar ne vrača, a sme se tudi od taistega zadružnega člana samo jedenkrat zahtevati.

= stoa

A te sprejemnine ni plačevati tistim združnim članom, kateri so že poprej tedaj določeno sprejemno pristojbino združni blagajnici (cehi, bratovščini, srenji, gremiju) v izprično plačali. Dalje so izvzete vdove in nedoletni dediči združnih članov, prve za dobo vdovstva, slednji, dokler ne dosežejo polnoletnosti, če nadaljujejo dotični obrt po starem dopustilu ali starem obrtnem listu (§. 56. zakona z dné 15. marca 1883, drž. zak. št. 39.).

§. 5.

Pravice članov.

Z vstopom v zadrugo postane vsak deležen tistih pravic, katere imajo člani po zakonu z dné 15. marcija 1883. l. in po teh pravilih, posebno postane deležen volilne pravice, kakor tudi skupnih združnih naprav.

§. 6.

Kdo ima pravico glasovanja in kdo sme izvoljen biti.

Pravico glasovanja imajo in izvoljeni smejo biti v zadrugi vsi njeni člani.

Pravica glasovati in izvoljenim biti je vzeta :

- a) tistim obrtnikom, katerim je in dokler jim je vsled kazensko-sodne obsodbe vzeta pravica, biti izvoljenim v občinski zastop;
- b) tistim obrtnikom, o katerih imenji je odprt konkurz, dokler teče konkurzna obravnava;
- c) tistim obrtnikom, katerim je oblastvo vzelo obrt, dokler je izrečeno, da to odvetje velja;
- d) tistim obrtnikom, kateri so zaradi slaboumja ali zaradi zapravljivosti pod skrbnikom.

Posebej v to, da se sme kdo izvoliti v razsodiški odbor, potrebno je tako pri obrtniku, kakor tudi pri pomočniku, da je izpolnil 24. leto svojega življenja.

§. 7.

Dolžnosti članov.

Vsak zadružni član je v obče dolžán v dosego zadružnih namenov sodelovati po določilih teh pravil, izpolnjevati pravoredno storjene sklepe zadružnega zbora in zadružnega starejšinstva, ter slušati ukaze zadružnega starejšinstva in zadružnega načelnika.

Posebno je vsakemu zadružnemu članu dolžnost, nastop ali napoved svojega obrta, njega stajališče in vsako premembo, dalje sprejem ali odpust svojih obrtnih pomočnikov ali učencev brez ozira na to, če jim daje delo v svoji delarni ali zunaj nje, gotovo v osmih dneh zglositi zadružnemu načelniku ter naznaniti njih imé, starost in pristojno občino.

Ako kdo obrt dá v zakup, ali ako ga zvršuje po svojem poslovodji, ali z javnim tovarišem, mora tudi to v zgoraj navedeni dóbi na znanje dati zadružnemu predstojniku ter naznaniti ime zakupnika, poslovodje, ali javnega tovariša. Kdor opusti zglosilno dolžnost, zapade v vsakem posamičnem slučaju redovni kazni posvarila ali pa glóbe do desetih goldinarjev.

§. 8.

Kdaj prestane kdo biti zadružni član.

Samostojni obrtni gospodarji prestanejo biti zadružni člani, kadar popolnem opusté svojega obrta vršbo, na podlagi katere so postali člani zadruge.

Isto velja tudi v ónih slučajih, ko jim oblastvo vzame pravico do obrta (§§. 57. in 138. obrt. zak.).

§. 9.

Pridruženci zadruge.

Pomočni delavci (§. 73. obrt. zak.) zadružnih članov se smatrajo za zadružne pridružence ter so kot taki podvrženi zadružnim predpisom.

§. 10.

Učenci.

Nedoletne učence je sprejemati na podstavi posebne pogodbe.

Učna pogodba se sme skleniti ustno ali pisмено; v prvem slučaju se mora pogodba skleniti pred združnim starejšinstvom; pismena pogodba se mu mora, takoj ko se je sklenila, doposlati, in se mora v obeh slučajih v posebni zapisniški knjigi zaznamenovati.

Koleka in pristojbin prosta učna pogodba mora obsezati:

1. ime (krstno in priimek), starost, obrt ali obrte in stanovišče učnega gospodarja;

2. ime (krstno in priimek), starost in stanovišče učencevo;

3. ime, opravilo in stanovišče njegovih roditeljev, njegovega varuha ali drugačnega zakonitega zastopnika;

4. leto in dan, kdaj se je sklenila pogodba in doklej traje pogodbeno razmerje;

5. določilo, da se posebno — brez škode drugačnim zakonitim dolžnostim, katere imata pogojnika — obrtni gospodar zaveže, učenca poučevati v spretnostih svojega obrta, ali če se učni gospodar bavi z več obrti in naj si ima učenec te priučiti, v spretnostih teh obrtov, in da je učenec dolžan pridno delati v obrtu oziroma obrtih svojega učnega gospodarja;

6. sprejemne pogoje o učnini, ali o mezdi, če je je kaj, o dajanji hrane, o stanovanji in učni dôbi.

O stvareh, tikajočih se obrtnih učencev, določuje se še posebno:

a) Učna dôba pri obrtu znaša

Sprejemnine in oprostnine se plača po gld.

- b) Pri sprejemu učenca se sme pogoditi tudi čas, katerega se vzame učenec na poskušnjo in med katerim sme obrtni gospodar, kakor tudi učenec odstopiti od pogodbe.

Ta čas na poskušnjo ne sme presezati dveh mesecev in računjati ga je v učno dōbo.

Učno razmerje se more, če se ob sprejemu učenca ni pogodila daljša dōba za poskušnjo, vsak čas med prvimi štirimi tedni razdreti s tem, da jeden ali drugi odstopi.

- c) Kadar preteče pogodna učna dōba, ali kadar se prej loči učno razmerje, mora učni gospodar na zahtevanje izdati spričevalo o prebiti učni dōbi, o učencevem vedenji med to dōbo in o pridobljeni izobrazbi v obrtu; a vselej, kadar se razdere učno razmerje, mora se vsaj v osmih dneh po razdrtji učnega razmerja to združnemu načelniku naznaniti ob izogibu redovni kazni (posvarila ali globe do 10 gld.), da se veljavno popravi ter ima v razpregledu matica o učencih. Učno spričevalo mora združni načelnik s svojim podpisom potrditi in pritisniti združni pečat.

- d) Da se doseže glavni namen izobrazbe učencev, dolžan je vsak učenec po dovršeni učni dōbi pri združnem starejšinstvu podvreči se preskušnji. Ta preskušnja mora obsezati

Združnim članom je skrbeti za strokovno in versko - nravno izobrazbo učencev. Ako se večkrat pripeti, da pri kakšnem združnem članu učenci ne dosežejo dovoljne izobrazbe v dotičnem obrtu in ako tudi druge okolnosti pokažejo, da je tega kriva pomanjkljiva skrb učnega gospodarja, sme mu oblastvo vzeti pravico, imeti učence.

- e) Obrtnikom, kateri praviloma ne delajo s pomočniki, ni dovoljeno ob istem času imeti več nego po tri učence.
- Obrtniki, ki delajo s pomočniki, ne smejo imeti toliko število učencev, da bi zaradi tega učnemu gospodarju ne bilo možno izpolnjevati svojih zakonitih dolžnostij gledé obrtne izobrazbe učencev.
- f) Naloga zadrugi je, v slučajih, kadar se učno razmerje zadrugi pripadajočega učenca brez njegove krivde pred pretekom učne dôle razdere, po možnosti skrbeti za to, da se učenec sprejme pri katerem zadrugi pripadajočem učnem gospodarji.
- g) V slučajih §§. 101., 102., 102. a in 103. zakona z dné 8. marca 1885, drž. zak. št. 22, ima zadruga dolžnost, če se ne more pravočasno dobiti izjava zakonitega zastopnika nedoletnemu učencu, nadomestiti to izjavo.

§. 11.

Posredovanje dela. Vstop in izstop pomočnih delavcev.

Da se lože najdejo jeden drugega tisti, ki delavcev potrebujejo in tisti, ki dela iščejo, ležé v zadrugi vsakemu na vpogled razgrneni imeniki, v katere se zapisujejo dela iskajoči pomočni delavci in obrtni gospodarji, ki po takih delaveih povprašujejo.

Ravno takó se v zadružnem prenočišči naznajo mesta, kje je dobiti kaj dela.

Nobeden obrtni podjetnik ne sme najeti pomočnika, ki nima zakonite izkaznice, to je pri trgovinskem pomočnem osebji uradno potrjenega službenega spričevala zadnjega gospodarja, drugače delavske knjige, ináče se pregreši proti obrtnemu zakonu (§. 79.).

Delavsko knjigo, službeno spričevalo, mora pri vstopu v delavsko ali učno razmerje delodajalec shraniti ter zanjo izdati pisano potrdilo. Ob rednem izstopu mora obrtni gospodar predele delavske knjige s črnilom napisati in to pisanje podpisati in vdobiti potrdilo zadružnega načelnika. Ob jednom je obrtni gospodar dolžan, pomočnemu delavcu na zahtevanje o kakovosti in dōbi službovanja dati spričevalo, katero ima na zahtevanje pomočnega delavca obsezati tudi njegovo npravstveno obnašanje in vrednost njegovega službovanja.

Vsebina tega spričevala se mora na prošnjo pomočnega delavca vpisati v delavske bukvice, vender le v toliko, kolikor je zánj ugodna.

Ko se skonča učno razmerje, mora učni gospodar dati učencu spričevalo o dostali učni dōbi, o njegovem obnašanji med učno dōbo in o pridobljeni izučbi v obrtu.

Ob skončatvi redno dostanega učnega razmerja ima zadružno starejšinstvo na podlagi učnega spričevala oziroma učnih spričeval, kakor tudi na podlagi opazovanj od strani zadruga vsled §. 114. obrtnega zakona dati izučbenico.

Pri zadružnih članih je štirinajstdnevna odpo vedna dōba med obrtnimi gospodarji in pomočnimi delavci (izimši učence) navadna, če se ni kaj družega pogodilo.

§. 12.

Zadružno poslovodstvo.

Zadružne opravke oskrbujejo :

- a) zadružni zbor ;
- b) zadružno starejšinstvo, ki je sestavljeno iz zadružnega odbora pod vodstvom načelnika, potem
- c) organi, katerim po §§. 121 c) do 121 h) zakona s 15. marcija 1883., drž. zak. št. 39.

- pristoji opravljati posle, odnašajoče se na bolniško blagajnico;
- d) razsodiški odbor.

§. 13.

Zadružni zbor.

Zadružni zbor se sestavlja iz vseh članov, ki imajo pravico glasovanja.

K vsakemu zadružnemu zboru je privzemati po . . . (2 do 6) zastopnikov pomočniškega zbora, kateri imajo posvetovalne glasove, da razodenejo svoje želje, ali se o čem pritožijo.

§. 14.

V zadružni zbor sklicuje zadružni načelnik obrtne gospodarje z osebnim naznanilom, dajoč vsakemu na znanje stvari, o katerih se bode razpravljalo.

Zadružni zbor se sklicuje vsako leto vsaj po . . . krat. Sklicati ga je tudi tedaj, kadar zadružni načelnik ali odbor to za potrebno spozna, ali kadar četrti del vseh članov to zahteva.

V sklicu mora stati, kje in kedaj bode zbor.

Da je zadružni načelnik sklical zbor, to je naznaniti tudi za zadrugo postavljenemu komisarju, kateremu je paziti na zakonito ravnanje.

Prvosedstvo in vodstvo zadružnega zbora pristoji zadružnemu načelniku ali, kadar je on zadržan, njegovemu namestniku.

Da je zadružni zbor sklepčen, mora biti navzočih . . . pravico glasovanja imajočih članov. Ako se ne snide sklepčen zbor, sklicati je v štirih tednih nov zbor, kateri sme brez ozira na število prišedših članov veljavno sklepati. Sklepa se z nadpolovično večino glasov.

§. 15.

Področje zadružnega zbora.

V področje zadružnega zbora spada :

- a) poganjati se za koristi v zadrugo spadajočih obrtnih gospodarjev ter pretresavati jih, v kolikor ima zadruga namen te koristi pospeševati — in pa sklepati o tem;
- b) voliti zadružno starejšinstvo in člane razsodiškega odbora izmed obrtnih gospodarjev, potem voliti izmed obrtnih gospodarjev člane za starejšinstvo, za nadzorni odbor in glavni zbor zadružne bolniške blagajnice;
- c) sklepati o zastopstvu zadružnih članov pri obnem zboru zadružne bolniške blagajnice po pooblaščenih in voliti te pooblaščenice;
dalje sklepati o podrobnejših določilih, kako se ima uporabljati pravica zadružnim članom po zakonu (§. 121. g) obrt. zak.) pripadajoče polovice članom zadružne bolniške blagajnice pristojen glasov v obnem zboru zadružne bolniške blagajnice;
- d) pretehtovati in odobravati vsakoletne proračune in računске sklepe, ki se tičejo novčnega gospodarjenja pri zadrugi, kakor tudi določati donesek, katere je nabrati po razdelbi na člane;
- e) sistemizovati plačano pomožno osobje;
- f) sklepati o ustanovitvi in organski preuredbi v §. 114. d) zakona z dné 15. marcija 1883. l. imenovanih učilnic; dalje sklepati o preosnovi bolniških zavodov, ki pri zadrugah že obstojé, a ne ustrezajo določilom tega zakona, v zadružne bolniške blagajnice v zmislu §§. 121. do 121. h) zakona z dné 15. marcija 1883;
- g) sklepati o času, doklej naj traja učenje in o načinu, kako naj se preskušavajo učenci;

- h) načelno sklepati o ustanovitvi, oziroma preméni združnih zavodov za učne, delavne, podporne in gospodarstvene namene ;
 - i) konečno sklepati o združnih pravilih (štatutu) in o njihovih premembah, kakor tudi o drugih tehtovitih rečeh, ki jih pravila natančneje določajo ;
 - k) razpolagati z združnim imenjem ; to imenje in dohodki iz njega se smejo samo za združne namene uporabljati ;
 - l) sklepati, če se in koliko naj se da združnemu načelniku plačila za njegovo poslovanje ;
 - m) sklepati o plačevanji dnevščine, če je katera, iz združnega premoženja pri razsodiškem združnem odboru poslujočim pomočnikom ;
- nje visokost ima vsako leto po dotičnih določilih ustanovila (štatuta) določati razsodiški odbor (§. 123. obrt. zak.).

Potrebne predloge mora starejšinstvo podajati zboru.

§. 16.

Združno starejšinstvo.

Združno starejšinstvo sestoji iz združnega načelnika, njegovega namestnika in iz združnega odbora, kateri mora biti sestavljen iz . . . odbornikov in . . . namestnikov. Odbor volijo v združnem zboru obrtni gospodarji iz svoje srede.

Vsako leto izstopi tretjina odbornikov in namestnikov, kateri se nadomestijo z novo volitvijo.

Kdo ima izstopiti, določi se prvo in drugo leto z žrebom. Zadrugi pripadajočim pomočnikom more se po sklepu združnega načelništva dovoliti zastopstvo v združnem odboru. Pri zadrugah, katere obsežajo različne obrte, se mora skrbeti za to, da imajo posamične obrtne vrste primerno zastopstvo v starejšinstvu.

Volitev odbora se mora vršiti v zmislu §. 18. odstavek 1. in 2.

O volitvi je spisati zapisnik, katerega je podpisati načelniku in članom glasoštevne komisije ter pregledati oblastvenemu komisarju.

Pravico, volitve za člana združnega odbora ne sprejeti, imajo samo tisti:

- a) kateri so čez 60 let stari ali so zaradi trajne bolehnosti zadržani sprejeti mandat;
- b) kateri dokažejo, da njih obrtne razmere neogibno zahtevajo, da morajo nekaterekrati delj časa biti odsotni od svojega stanovitnega stanišča;
- c) kateri so že bili člani združnega odbora. Uradna dôba članov združnega odbora traje . . . let, in kadar preteče, smejo se spet voliti.

K združnega odbora posvetovanjem, katera se napravljajo, kadar je treba, sklicevati je načelniku vse odbornike. K veljavnemu sklepu je potrebna najmenj navzočnost polovice vseh odbornikov in načelnika ali njegovega namestnika. Sklepa se z večino glasov; kadar se glasovi jednako razdelé, odločuje načelnikov glas. O posledkih posvetovanj se mora pisati kratek zapisnik, katerega je podpisati načelniku in zapisnikarju.

Odborniki uradujejo brez plače. Vender se jim smejo povrniti potrebni stroški, katere so imeli v združno korist, kakor tudi daljše izgube časa.

§. 17.

Področje združnega starejšinstva.

V področje združnega starejšinstva spadajo vse stvari, katere niso pridržane združnemu zboru ali katere niso odkazane razsodiškemu odboru, oziroma v §§. 121—121 h) zakona s 15. marcija 1883. l. omenjenim organom.

Posebno je združnemu starejšinstvu tudi upravljati združno imenje pod vodstvom načelnikovim v zmislu sklepov združnega zbora, izdavat i izučbenice (učna pisma) (§. 104, odst. 2 obrt. zak.), odpošiljati po . . . (2—6) združnih članov k zborovanju pomočnikov in oni imajo pravico udeleževati se posvetovanja (§. 120 obrt. zak.).

Združnemu starejšinstvu pristoji tudi pravica o združnih članih in pridružencih, kadar žalijo združne predpise, izrekati redovne kazni, kakor posvarila in glóbe do desetih goldinarjev; to se godi posebno v naslednjih slučajih:

Posvarilo je izrekati pismeno ali ustno, v združnjem slučaj i po okolnostih tudi pred zbranimi odborniki. O vseh izrečenih posvarilih in prisojenih globah je voditi zapisek.

§. 18.

Združni načelnik.

Združnega načelnika in njegovega namestnika volijo v združnem zboru vsi navzočni člani z nadpolovično večino. Ako se ne doseže večina, tedaj se je pri ožji volitvi volilcem oméjati na tisti dve osebi, kateri sta dobili relativno največ glasov.

Kadar jih več dobó po enoliko glasov, razsoja žreb, kogá je vzeti v ožjo volitev, oziroma, kogá je v ožji volitvi šteti, da je izvoljen.

Volitev združnega načelnika potrebuje oblastvenega potrjenja.

§. 19.

Načelnikovo področje.

Načelnik, ali kadar je on zadržan, njegov namestnik, zastopa zdruogo proti vnanjemu svetu, vodi

in nadzoruje vse poslovanje, podpisuje vse odpravke ter oskrbuje vsa tekoča opravila. On sprejema vse zadruzi ali njé starejšinstvu poslana oblastvene razpise in drugačne vloge ter rešuje vse stvari, katere ne potrebujejo sklepanja; on sklicuje zbor in starejšinstvo v posvete, vodi taiste ter jim predseduje; on oskrbuje odpravek in zvršbo sklepov, katere je ukrenil zbor ali starejšinstvo. Kadar načelnik misli, da ne more prevzeti odgovornosti za sklep zbora ali starejšinstva, tedaj ga ustavi ter ga takoj predloži, oziroma vprašavši zadružni zbor, oblastvu v razsodbo.

Načelnik mora vpisavanja v delavsko knjigo na podlagi §. 80 d) obrt. zak. gledé vseh zadružnikov potrditi, pozvati prvomestnika zbora pomočnikov, da skliče zbor (§. 120 obrt. zak.) in sklicati prvi občni zbor zadružne bolniške blagajnice (§. 121 h obrt. zak.).

§. 20.

Zadružno imenje.

O vsem preničnem in nepreničnem imenji zadruge je napraviti inventar, katerega mora v redu držati starejšinstvo. Upravlja je zadružno imenje in dohodke se je starejšinstvu ravnati po letnem proračunu, katerega je odobril zbor. A potrebno je zadružnega zbora potrdilo, katero je starejšinstvu izprosi pri prvem zbranji od zadružnega zbora, vselej, kadar se prekorači proračun, kadar se pridobivajo, v zakup dajo ali zastavljajo nepreničnine; kadar se nalagajo ali odstopajo kapitalije; kadar se novci jemljó na pósodo; kadar se prevzemajo druge zavéze in dolžna opravila, za katera mora zadruza biti pórok; kadar se je odpovedati že pridobljenim pravicam, ali pa takim, ki jih je še pridobiti; kadar je začeti pravdo in kadar je skleniti poravnavo.

§. 21.

Gospodarjenje z zadružnimi novci.

V zadružno blagajnico se stekajo :

- a) dohodki iz zadružnega imenja ;
- b) sprejemnine na novo vstopivših članov ;
- c) vse kot redovne kazni prisojene glôbe ;
- d) vsako leto na zadružne člane porazdeljene doklade ;
- e) sprejemnine in oprosnine učencev.

Pod b), c), d), e) navedeni zadružni dohodki se smejo po političnem oblastvu na prošnjo zadružnega starejšinstva siloma izterjati. Vrednostne papirje zadružne in novce v gotovini je hraniti v zadružni blagajnici. Blagajnica je pod ključem načelnikovim in pod sozaklepom njegovega namestnika. Blagajniške knjige ostanejo v rokah načelnikovih. Zadružni račun je za vsako leto, t. j. za čas od 1. januarija do konca decembra vsakega leta skleniti ter ga predložiti v presojo prvemu zadružnemu zboru, ki se zbere po računskem sklepu.

§. 22.

Naprava razsodiškega odbora v zmislu §. 114.

c) (drugi stavek) zakona z dné 15. marcija 1883. l. (§. 1., c) (drugi stavek pravil), ima posebno ta namen, da razsoja prepire, ki nastanejo med zadružnimi člani iz razmer, v §. 114., odstavek 1., zakona z dné 15. marcija 1883 (§. 1., odstavek 1. teh pravil) omenjenih.

§. 23.

Nadzor.

Zadruga nadzoruje oblastvo, kateremu pristoji pravica, pritožbe zoper sklepe zborov ali starejšinstva — zaslišavši obe stranki — razsojati.

Oblastvo postavlja posebne komisarje, da pazijo nad tem, če se pri zadrugah zakonito postopa.

Prepiri o notranjih združnih stvaréh, spadajo jedino pred upravna oblastva.

Pravoredno storjene sklepe združnega zbora, ki se tičejo takšnih združnih stvari, kakeršne oskrbovati je zadruga po zakonu dolžna, naj obrtovno oblastvo na prošnjo starejšinstva po upravnem poti izvršuje.

§. 24.

Imenje obrtnih združeb ali korporacij.

Ako poseduje katera sedanjih obrtnih združeb ali korporacij imenje, pa se v zmyslu tega zakona preobrazi v zadrugo, preide njeno imenje v last nove zadruge.

Ako se obrtna korporacija z drugimi obrti zjedini v jedno zadrugo, ohrani se prvi lastnina in posebna uprava imenja.

Ako se obrtna korporacija razdruži, ne da bi se preobrazila v novo zadrugo, tedaj se imenje odkaže občini, v kateri je obrtna korporacija imela svoj sedež.

Občina mora takšno imenje odmenjati v občno-koristne obrtne namene, posebno za ustanovitev in vzdrževanje obrtnih učilišč, ter o načinu, kako misli imenje porabiti, prositi odobrenja političnega deželnega oblastva.

§. 25.

V vseh slučajih se je držati naslednjih načel:

- a) pravice tretjih oseb ostanejo nedotaknene po razdružbi ali preobrazbi obrtne korporacije; plačati je zatorej pred vsem dolgove, ako jih je korporacija kaj imela, ter izpolniti druge njene dolžnosti;

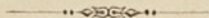
b) skrbeti je za to, da se ustanovine in odmenila korporacije ne odtegnejo svojemu namenu.

§. 26.

Prav tako ostajajo v veljavi bremena, katera iz zasobno - pravnih naslovov ali iz ustanovin obtežujejo imenje korporacije, in pa pravice prejšnjih članov in pripadnikov (pridruženecv) korporacije do tistih koristij, katere bi jim bile šle pri daljšem obstanku korporacije iz njenega imenja.

§. 27.

Pravila (štatut) razsodiškega odbora (§. 122 do 124, zakona z dné 15. marcija 1883), potem pravila pomočniškega zbora [§. 120 in 120 a), zakon z dné 15. marcija 1883], napósled — pravila bolniške blagajnice [§§. 121 do 121 h), zakon z dné 15. marcija 1883] so celovit del združnih pravil.

1886.

Založila trgovinska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.

Slovenska knjižnica

6K M

B 2873

66009002025

COBISS ©